Philippus Decius ſuper Decretalibus.

ꝙ occaſione rei ſue punitur. ¶ In alia materia vbi cā reſpectu cul
pe cōſiderať tunc dicendū eſſet ꝙ occaſio dicať qn̄ cā nō eſt ordina
ta ad effectū de quo agiť ſ3 accidētalr ⁊ a caſu illud ꝯtingit: ad hoc
facit tex. in. l. fi. §. ſ3 cū in ſcḋa. C. de fur. ⁊. l. reſpectū. §. j. ff. de diſtra.
pig. ⁊. l. gn̄aliter. §. ſi qs alienū. ꝟ. plane. ff. de fidcicō. liber. Et ideo
aliud eſt ꝙ aliqd ex aliquo acquirať vel eiꝰ occaſione vt no. Bar.
in. l. fori. C. de aduo. diuer. iudi. facit qḋ no. gl. in. d. c. decreto. de ho
4 mi. ¶ † Et ex his q̄ glo. hic dicit inferť ad qōnem. An valeat ſtatu
a tumª ꝙ vnus ꝓ alio teneať ⁊ puniať. Et cōiter teneť ꝙ ſic vt tenet
Bar. in. l. ꝓuiſum. C. de fabri. li. xj. in. l. ſancimus. vbi Bal. per illū
tex. C. de pe. cū cōcor. vt ꝑ Mod. hic: ⁊ in ꝓn. decreti. col. pe. ⁊ Alex.
q alios refert in. l. ſepe. de re iudi. col. iiij. ⁊ in. l. lex cornelia. col. iiij.
⁊ in. l. lex cornelia. col. ij. de vul. ⁊ pu. ⁊ no. Mod. in. l. de quibus. ff.
de legi. in. §. actiones. inſti. de act. Et inter alia plura q̄ hic referū
tur no. eſt deciſio Bal. in. l. dotis. C. de iu. dot. vbi inqt valere ſtatu
tū ꝙ filij mercatoꝝ teneanť ad debita pr̄is illo mortuo: l3 non ſint
heredes: nā tale ſtatutū valet l3 durū ſit: ⁊ ſequiť Pe. de anc. i. c. j.
ſ. eo. in repe. char. xvij. col. iij. ⁊ idem voluit Imo. in. c. pe. de cōſue.
circa fi. ⁊ ſequitur Alexan. in conſi. xlij. ſuper premiſſo. colum. viij.
li. j. Bal. tamen in. d. l. dotis. tradit cautelam vt ſtatutum non ha
beat locum videlicet qḋ filij exheredentur. Moder. in. l. ſi filius q
pat. in. ij. no. dicunt quod talis cautela hodie non videtur proce
dere qꝛ cauſa legitima requiritur: aliter non valet. §. aliud quoꝫ
capitulum. in auť. vt cum de appel. cogno. ¶ Sed pōt reſponderi
ꝙ illud ꝓcedat in exheredatiōe iniurioſa prout loquitur tex. in. d.
§. aliud quoꝫ. ſecus videť in exheredatione fauorabili qualis iſta
eſſet: ar. tex. no. in. l. multi. ff. de lib. ⁊ poſth. ⁊ no. Areti. in. l. neceſſa
rijs. col. pe. ff. de acqui. here. verba tn̄ talis ſtatuti debent diligēter
ꝑſcrutari: qꝛ odioſum eſt ⁊ ſtricte interpretari dꝫ vt no. Ang. in cō
ſi. lxj. queriť. ⁊ idē Pe. de anc. in cōſi. xc. pro ſpecifica ⁊ clariori. ⁊ in
cōſi. cclxxj. in primo dubio. ⁊ in varijs caſibus ſepe conſului floren.
vbi tale ſtatutū viget. ¶ Et ꝓdicta cōcluſio ꝙ ſtatutū vnū ꝓ alio
obligare poſſit ꝓcedit ⁊ locū h3 in pena pecuniaria ſecus eſſet in
pena corporali: vt no. Bal. in rubrica. C. res inter alios acta. colū. j.
ver. itē no. ⁊ in. l. j. C. ne fi. ꝓ pa. cōcor. vt tradit Alexā. in. d. l. ſepe. et
Moder. hic ⁊ Ro. in conſi. cv. plura ſunt. ⁊ ad hoc precipue allega
tur tex. cum glo. xxiij. q. v. in. c. cum homo. in verſi. ſupplicium. Et
licet non valeat ſtatutum valeret conſuetudo vt quis etiam ad pe
nam corporalem pro alio obligari poſſit vt vr̄ ſentire gl. in. d. c. cū
homo. quā ad hoc pro ſingulari allegauit Ro. in ſuo not. cxxxj. tu
ſcis. ⁊ Bar. veron. in cōſi. xl. lucius. col. antepe. ¶ Sed cōtra illam
gl. arguunt Moder. hic ꝙ aut talis cōſuetudo eſt irrationabilis
⁊ non dꝫ valere. c. fi. ſ. de cōſue. aut eſt rōnabilis ⁊ pariformiter de
beret valere ſtatutū: cuius cōtrarium cōiter doc. dicūt. ¶ Sed ad
uertendū eſt qꝛ gl. in. d. c. cū homo. nō facit differētiam inter ſtatu
tum ⁊ conſuetudinē. Nā primo loquiť inſpecto iure cōi: ⁊ in prin
cipio dicit ꝙ nullo iure reperiť ꝙ fideiuſſor ꝓ alio ad mortē obli
gari poſſit. Et ad tex. ibi qui vr̄ hoc ꝓbare gl. in fi. reſpondet ꝙ ha
buit reſpectū ad conſuetudinem loci nō ꝙ iſtud eſſet de iure cōi: ⁊
ſta glo. vult valere conſuetudinem ꝙ fideiuſſor ad penam corpora
lem aſtringatur: ⁊ tali caſu etiam valeret ſtatutum: ⁊ gl. ibi hoc nō
negat. ¶ Nec ob. ꝙ doc. cōiter tenēt ſtatutū nō valere qꝛ nō loquū
tur in fideiuſſore ſed qn̄ qs abſqꝫ facto ſuo imediate a ſtatuto eſſet
obligatus nō ſic vr̄ in fideiuſſore q propria volūtate ſe obligauit.
¶ Nec ob. ſi dicatur ꝙ nō deberet valere etiā cōſuetudo cū non ſit
dn̄s mēbroꝝ ſuoꝝ: ꝓut etiā illā gl. arguunt Moder. in prin. decre
ti. in fi. qꝛ r̄ndetur ꝙ cum volūtate eius autoritas cōſuetudinis cō
5 currit merito etiā corporaliter aſtringi pōt. ¶ † In glo.ᵇ in verbo
b diſpēdijs gl. exponit. i. dānis ſiue retractationibꝰ: ⁊ cū in tali expo
ſitiōe ponanť vt diuerſa dānū ⁊ retractatio actꝰ colligiť ſm̄ Abb.
ꝙ nullitas actus nō ſit dānū: ⁊ per cōſequēs nō ſit pena. Sed iſta
illatio nō vr̄ bn̄ inferri ex mō loquēdi quo vtiť gl. qꝛ dū inquit dā
nis ſiue retractationibꝰ: potius vr̄ ſentire ꝯtrium. ſ. ꝙ pro eodē po
nanť. Sicut cū dr̄ Alexāder ſiue paris: vt ꝑ gl. in. l. ad ꝓtegēdā. C.
de in lit. dā. tuto. ¶ An aūt in ſe verū ſit ꝙ annullatio actus non
dicatur pena dn̄s abb. late inſiſtit: ⁊ finaliter poſt Bald. in. l. non
dubium. C. de legi. in. ij. col. in verſic. item no. concludit quod ſi an
nullatur actus in odium perſone facientis contra prohibitionem
diciť pena. Secus ſi actus reddatur nullus ex eo ſimpliciter ꝙ nō
ſit ſeruata forma requiſita: ⁊ ſequiť Pe. de ancha. in. c. j. char. xj. in
verſi. ex ꝓdictis habes: ſupra co. alexan. in. l. turpia. de lega. primo.
Sed iſta diſtinctio non multum ſatiſfacit: qꝛ in pena cōſideratur
effectus: vn̄ ex quo in vtroqꝫ caſu reſultat idē effectus qḋ actus ſit
nullus in vtroqꝫ caſu idē vr̄ dicēdum. ¶ Ad hoc videtur poſſe re
ſponderi quod non omnis amiſſio iuris ſui dicitur pena: ſ3 tunc
demum pena dr̄ quādo quis propter delictum priuatur: vt notat
Bald. ponderando glo. ibi in. l. fina. C. de ho. liberto. Et ideo licet
idem ſit effectus in vtroqꝫ: quia actus non valet non ſequiť quod
in vtroqꝫ caſu ſit pena cum in vtroqꝫ caſu non ſit delictum. ¶ Se
cūdo cōtra Bal. facit tex. in. l. ſenatus. vbi actus nō annullatur in
odium perſone: ſed ꝓpter vtilitatem publicā ne ciuitas deformeť:
⁊ tamen dicitur pena vt ibi habetur. ¶ Nō ob. ſi dicatur hoc eſſe

a ¶ An valeat ſtatutū. Statutū qḋ vnus ꝓ alio puniať an valeat: de hac qōne vide hic ꝑ do. Fely. in prima col. verſi. ⁊ hec faciunt ad qōnē ampliabilem.

b ¶ In gl. vide hic per do. Fely. in. ij. col. in ver. in glo. diſpendij.

in odium ꝑſone que venit cōtra ꝓhibitionē qꝛ eadē ratione eſſet
idē dicendū in quolibet actu q ex defectu ſolēnitatis requiſite an
nullať: ⁊ tamen ſm̄ Bal. non dicitur pena. ¶ Tertio cōtra bal. vi
deť tex. in. l. fi. C. de poſthu. here. inſti. niſi vbi annullatio teſtamēti
ꝓpter vitiū ꝓteritionis pena diciť: ⁊ ideo concludendū eſt vt infra
dicā. ¶ Mod. hic cōcludunt ꝙ irritatio actus nō ſit naturalis pe
na contrahentiū contra legē vel mandatū ſuperioris: ſed tunc de
mū3 pena naturalis videť qn̄ pena corporalis vel pecuniaria im
poniť: allegādo Imo. in. c. ſi vere. de ſen. excō. circa mediū. ¶ Sed
etiā iſta cōcluſio nō placet: qꝛ imo naturalis pena videť qḋ actus
ſit nullus alia pena extrinſecus venit: ⁊ hoc expreſſe no. Bal. in. c.
nam ⁊ concupiſcentiam. col. j. ſ. eo. vbi inquit qḋ omne qḋ eſt pro
hibitū naturaliter inualidū eſt: ⁊ talis pena corporalis vel pecu
niaria extrinſecus venit: vt not. Barto. in. l. pretor ait. in prin. ff. de
oper. no. nunc. Et idem Imo. in. c. fi. de reſcrip. in gl. in ver. ꝑſona
libus. in fi. vbi cōcludit ꝙ annullatio actus nō eſt pena extrinſeca:
ſed intrinſeca: ergo naturalis videtur ſi intrinſeca eſt: vnde Inn.
in. d. c. ſi vere. dum loquiť de pena naturali videtur conſiderare ꝙ
naturaliter. i. proprie pena dicatur qn̄ tollitur ius queſitum. Et
ideo per nullitatem actus proprie non dicatur pena: cum agatur
de iure q̄rendo prout voluit Ioā. and. in. c. fi. de ele. in. vj. ⁊ Do. ibi
in gl. ij. idē Io. an. in regula odia. circa fi. de re. iur. in. vj. in mercu.
⁊ ſequiť Bal. in. l. nemo martyres. in fi. C. de ſacroſan. eccle. ¶ S3
iſta cōcluſio etiā nō videť vera: qꝛ imo pena diciť licet ius q̄ſitum
nō tollať. l. ſenatus. ff. de cōtrahe. emp. c. ſi religioſus. de elec. in. vj.
l. turpia. de leg. j. ¶ Pro reſolutione cōſidero tres caſus. Primus
qn̄ annullatur in odiū perſone. Scḋs qn̄ in fauorem. Tertius qn̄
propter formā vel ſolēnitatē introductā propter vtilitatē publicā.
¶ Primo caſu cōcluſio Bald. videť vera. pro qua allego tex. in. l.
moris. §. ſunt aūt. ff. de pe. vbi pena diciť ſi alicui interdiciť facul
tas negociādi vel cōducendi ea q̄ publice locantur: vt in. l. ſi quis
forte. §. ſi iūcta. l. aut dānū. in princi. ff. de pe. ⁊ in. l. teſtamēto cētu
rio. in fi. ff. de ma. teſta. facit tex. in. l. hi qui. C. de apoſta. ⁊ eſt tex. in
c. ſup literis. ſ. titu. j. ibi in penā ſue ꝑuerſitatis nullū ex illis lite
ris cōmodū conſequanť. in. c. ſi religioſus. de ele. in. vj. Ad idē3 eſt
tex. in. l. ſi is q heres. ff. de vulg. ⁊ ibi Pau. de ca. ꝙ ſtatutū faciens
quē inhabilem dicitur eſſe penale. Nā cū talis ꝓhibitio abſolute
facta ſit in odiū perſone fortior diciť ꝙ ſi prohibeať aliqd fieri ſi
ne certa ſolennitate: qꝛ fortior eſt prohibitio preciſa ꝙ modificata:
vt no. Bal. in. l. j. in prin. ff. ne quis eū. ¶ Secundo caſu res clara
videť qḋ nō ſit pena: qꝛ ſi in fauorē minoris vel mulieris alienatio
prohibita ſit reſpectu ipſorū non diciť pena: cū illud in fauorē ſta
tutū ſit: ⁊ nullū ſit delictū: ergo non eſt pena. l. ſancimus. C. de pe.
⁊ ꝑ gloſ. in. d. l. fi. vbi Bal. C. de ho. liber. Et licet hoc tendat in pre
iudiciū aliorū contrahentiū cū minore vel muliere venit in conſe
quentiā: ⁊ diſpoſitio diciť fauorabilis: quāuis actus annulleť vt
notat Alex. per illū tex. in. l. ij. ff. de liberis ⁊ poſthumis. ¶ In ter
tio caſu videtur dicendum quod ſi actus annullatur ſecundum re
gulas iuris communis non videtur pena: ⁊ ideo iura que annul
lant teſtamenta vel ſentētias non ſeruata ſolennitate requiſita de
iure communi non dicuntur penalia: ⁊ tali caſu videtur habere lo
cum dictum Bal. in. d. l. non dubiū. quod Abb. hic refert. ¶ Nec
obſtat huic concluſioni tex. in. d. l. fi. C. de poſthu. here. inſti. qꝛ non
abſolute diciť ibi qḋ ſit pena ſed dicit ne penam preteritionis pa
tiantur: ⁊ ſic eſt pena preteritionis: ⁊ non pena ſimpliciter: ⁊ ꝑ con
ſequēs largo modo ⁊ improprie pena videť: vt no. i. l. j. ff. de dona.
Si vero cōtra regulas iuris cōmunis actus ſpecialiter annullať:
videť pena. d. l. ſenatus. Ex quo enī tolliť qḋ de iure cōmuni cōpe
tebat: ſatis dr̄ pena per ſupradicta in primo caſu ⁊ videť pena in
trinſeca: vt not. Imo. in. d. c. fina. de relig. Et non videtur ita odio
ſa ſicut extrinſeca que in afflictione corporis vel in ſolutione pecu
nie conſiſtit: vt not. voluit glo. in cle. ij. de here. dum inquit in ver.
ex nunc. in fi. ꝙ illa conſtitutio ad preterita extendiť quo ad nulli
tatē actus: ſed non reſpectu pene que extrinſecus venit: ⁊ illa glo.
6 cōmuniter approbatur. ¶ † Ex quo inferri vr̄ ꝙ iura que prohi
bent extenſionē3 fieri in penalibus non videntur in annullatione
actus procedere in qua nō tollitur ius queſitum. Et iſto reſpectu
verificať ⁊ procedit opinio Io. an. in. d. c. fi. de ele. in. vj. in dicta re
gula odia. in fi. ⁊ Bal. in. d. l. nemo martyres. in fi. ¶ Et iſtud in
telligo quando actus annullatur non ſeruata ſolennitate: quo ca
ſu prohibitio modificata eſt. Secus ſi prohibitio eſſet preciſa ⁊ fa
cta abſolute in odiū3 perſone prout dictum eſt in primo caſu: quia
tunc extenſio videtur prohibita ſicut in alijs iuribus penalibus
q̄ extendi prohibentur per ea que ſupra in primo caſu dicta ſunt.
¶ In glo. commēdet. glo. exponit. i. puniat. ⁊ docto. ſequuntur: et
iſtum tex. cum gloſ. ad hoc allegauit Alber. in dictionario in ver.
commēdamus. quod commendare idem eſt quod punire. ¶ Sed
iſta expoſitio mihi non placet: quia verbum commendare de ſe nō
importat punire: nec in aliquo loco hoc ſcriptū reperitur: facit tex.
in. l. cōmēdaret. de ver. ſig. ⁊. l. lucius. ff. depo. in. l. ſi vero nō remu ne
randi. §. cum quidā. ff. mā. cum ſi. vt per Alberi. in loco preallega.
Unde hoc verbū commendet: dꝫ cōiungi cū ver. diſpendijs. Et eſt
ſenſus